

فرهنگ و تمدن ایرانی

مؤلف:

تایا خدا بخشی

سازمان

انتشارات سراج دل

۱۳۹۸

سرشناسه: خدابخشی، تانیا، ۱۳۵۷-
 عنوان و نام پدیدآور: فرهنگ و تمدن ایرانی/مؤلف: تانیا خدابخشی؛
 ویراستار: محمود صفری
 مشخصات نشر: سراچه دل، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری: ۱۰۶ ص؛ ۱۹×۹/۵ س.م.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۰۱۸-۸-۴
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۰۳-۱۰۶.
 موضوع: فرهنگ ایرانی
 موضوع: Culture, Iranian*
 موضوع: تمدن ایرانی
 موضوع: Civilization, Iranian
 موضوع ۶: ایران—آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
 موضوع: Iran – Social life and customs
 ده‌بندی شنگره: DSR۶۳
 رده‌بندی دی‌سی: ۹۵۵/۰۰۴۴
 شماره کتاب‌شناسی ملی: ۶۰۹۷۱۰۶

انتشارات سراچه دل

آدرس: تهران - میدان شاد - خیابان ۱۷ شهریور - خیابان شهید
 علی درخشان - واحد مهدی ملی باتری - پلاک ۱۵ - طبقه اول
 تلفن: ۰۹۹۰۶۴۹۷۸۴۸ - همراه: ۰۲۱-۳۳۵۴۷۲۱۵

تلگرام و اینستاگرام: @Sarachedel

خرید اینترنتی کتاب: www.sarachedel.ir

فرهنگ و تمدن ایران

نویسنده: تانیا خدابخشی

صفحه آغازین: محمدحسین صفری

ناشر: سراچه دل

چاپ و صحافی: نشر

ویراستار: دکتر محمود صفری

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱
(مدرس دانشگاه فرهنگیان)

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

طراح جلد: محمدجواد صفری

تلفن مرکز پخش: ۰۹۹۰۶۴۹۷۸۴۸ - ۰۲۱-۳۳۵۴۷۲۱۵

خرید اینترنتی کتاب

www.sarachedel.ir

سخن «سراچه دل»

از آنجایی که در قرن بیست و یکم و فرامردن زندگی می‌کنیم که عصر دانش و تکنولوژی را پشت سر گذاشته‌ایم و به «اشتراک‌گذاری دانش» رسیده‌ایم، بر خود لازم می‌دانیم تا قدمی مثبت در این راستا برداریم تا بتوانیم سرمایه‌های علمی، ادبی و هنری کشور عزیزمان ایران را به نحو شایسته به جامعه ایرانی و جهانی معرفی نماییم؛ چرا که امروزه امر به اشتراک‌گذاری دانش مستلزم «مدیریت دانش» به معنای واقعی است؛ چون به تجربه دریافته‌ایم که سرمایه‌های ارزشمندی بودند که بخش زیادی و تمام تجربه‌های ذی‌قیمت خود را نتوانستند در اختیار دیگران قرار دهند، بلکه آن‌ها را با سرشان بردند، تا جایی که بجای بهره‌مند شدن از آن ارزش‌های ناب بی‌نصیب ماند.

بنابراین، انتشارات «سراچه دل» همواره با شور و اشتیاق می‌کوشد تا در این راستا حرکتی شایسته و بلند نظرانه، با توکل به خداوند عزوجل انجام دهد و در حد توان خود این خلاء را پر نماید و به مجموعه فرهنگ ایران، بیافزاید.

از دید «سراچه دل» کتاب، شادمانی و ضعف درونی دل و احساس و منطق است که همچون دریای مسجبات شده، دستان را می‌گیرد تا «برخیزیم و گامی پیش نبریم».

کتاب «فرهنگ و تمدن ایرانی» اثر سرکار خانم انیا خداپخش‌بزرگوار است که سال‌ها عمر گران‌بها و تجربه زیسته خویش را در زمینه فرهنگ و تمدن ایرانی صرف نموده است. لذا مطالعه این کتاب به اساتید دانشگاه، مدیران، معلمان، دانشجویان، والدین و دانش‌آموزان عزیز توصیه اکید می‌گردد تا راهکارهای درست و منطقی را در جهت تربیت فرزندان این مرز و بوم به کارگیریم و در ارتقای کیفیت تعلیم و تربیت، تعالی بخش فرهنگ ایرانی-اسلامی باشیم.

دکتر محمود صفری

فهرست مطالب

۸.....	پیشگفتار.....
۹.....	مقدمه.....
۱۱.....	فرهنگ و تمدن.....
۱۲.....	فرهنگ.....
۱۴.....	تمدن.....
۱۵.....	فرهنگ و ادبیات عامه.....
۱۵.....	فرهنگ عامه.....
۱۷.....	ادبیات عامه.....
۱۷.....	تقریب‌بندی ادبیات عامه.....
۱۸.....	ادبیات ای زرگسالان و کودکان.....
۱۸.....	ادبیات ای بزرگسالان.....
۱۹.....	ادبیات بزرگسالان.....
۲۱.....	فولکلور در آثار نویسندگان بلندآوازه ایرانی.....
۲۲.....	افکار هدایت.....
۲۵.....	مطالعات فولکلوریک هدایت.....
۲۵.....	روایات مردمی.....
۲۷.....	مکتوبات ادبی فولکلوریک.....
۲۸.....	پس از هدایت.....
۲۸.....	مشخصات مضمون قصه‌های ایرانی.....
۳۲.....	هنر در حوزه فرهنگ عامه.....
۳۲.....	نقاشی قهوه‌خانه.....
۳۳.....	دیوارنگاری.....
۳۶.....	آرمان‌گرایی در معماری تزئینی.....
۳۷.....	دسته‌بندی نقش‌ها.....
۳۷.....	آذین‌بندی گیاهی.....
۳۸.....	کشیه‌بندی آذینی.....
۳۹.....	شمایل‌پردازی.....
۴۰.....	آذین‌بندی آرمان‌گرایی دیگر.....
۴۰.....	هنر معماری قرن بیستم ایران.....

۴۵.....	هنر معماری ایران به نقل از سفرنامه شاردن
۵۰.....	هنر آشپزی در فرهنگ ایرانی
۵۲.....	ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری در فرهنگ ایرانی
۵۲.....	آداب و اخلاقیات
۵۶.....	اخلاقیات در قالب‌های ادبی
۵۹.....	باورهای خرافی در فرهنگ ایرانی
۵۹.....	باور خرافی اعداد
۶۰.....	دیر در شیشه کمر کردن
۶۱.....	باور غراب‌البین
۶۱.....	مهره افروز و پادزهر
۶۲.....	چشم زخم
۶۴.....	دود کوبیدن
۶۴.....	شکستن نیم مرز
۶۶.....	نظر قربانی
۶۶.....	جشن‌های ایرانی
۶۶.....	شب یلدا
۷۲.....	عید نوروز
۷۸.....	نیکوکاری و احسان در نوروز
۷۹.....	افسانه نوروز از دیدگاه مورخان
۸۲.....	مراسم چهارشنبه‌سوری
۸۵.....	یادآوری مردگان
۸۶.....	آداب تحویل سال
۸۶.....	آداب ایام نوروز
۹۱.....	جشن سیزده فروردین
۹۴.....	نظریاتی پیرامون زبان، فرهنگ و تمدن
۹۹.....	نظریاتی پیرامون نوروز و شب یلدا
۱۰۳.....	منابع
۱۰۶.....	منابع انگلیسی

پیشگفتار

هر ایرانی به حکم ایرانی بودن باید از هویت دینی و ملی خویش و افتخارات فرهنگی و تمدن مردم سرزمینش آگاه باشد. آگاهی از نمادهای مختلف فرهنگی و تمدنی می‌تواند در ایجاد اعتماد به نفس، تقویت روحیه و عزت نفس جهت تمدن‌سازی، پرورش و شکوفایی استعدادها، کشف خلاقیت افراد و به فعلیت رساندن اندیشه‌های فرهیختگان جامعه اثرگذار باشد. آن‌هایی که از فرهنگ، تمدن و هویت ملی خود بی‌بهره‌اند و افتخارات کشور خویش را آگاهانه یا ناآگاهانه به سخره می‌نهند، بی‌بازود عرق ملی خود را از دست می‌دهند و تا وطن‌فروشی را پیش می‌روند. لذا مولف در این راستا سعی نموده است تا در حد بضاعت خود، نمودهای فرهنگ و تمدن ایران عزیز را از تنوع زبانی، رسم و رسومات قومی و مذهبی، آیین‌ها، ضرب‌المثل‌ها، سروده‌ها، بناها و یادبودهای تاریخی، معماری‌های سنتی و مدرن، دیوارنگاری‌ها، نقاشی‌ها، کاشی‌کاری‌ها، ورزش‌های باستانی، قصه‌های تلخ و شیرین و باورهای خرافی گرفته تا آشپزی‌های بی‌نظیر و به یادماندنی ایران آگاهی‌بخشی هر ایرانی به تصویر بکشد. هر چند این کتاب ممکن است دارای قوت و ضعف‌هایی باشد، ولی مطالعه آن به همه کسانی که قلب‌شان برای ایران عزیز می‌تپد، موکداً توصیه می‌گردد.

تایید خدا بخش

بهمن ۱۳۹۸